

ЦИЈЕНА:

Црну Гору на годину 8 перера, на по године 4 перера
Аустро-Угарску Босну и
Цеговину на годину 12 перера,
а на по године 6 перера,
све остале земље годишње
франка у злату, на по го-
дину 10 франка у злату.

Преплата се прима само у
црних и полугод. роковима.
Прва број 20 пара за Црну
Гору, — за Иностранство 25. пр.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Излази суботом

Одговорни уредник: С. Рамадановић

Преплата се шаље поштап-
ском упутицом непосредно
администрацији „Гласа Црно-
горца“ на Цетиње, а коме је
поручије, г. Вељку Рамада-
новићу, к. п. агенту у Нотор.
Допише се шаљу Уредништву.
Рукотисе се не враћају.
Огласи се шаљу администра-
цији и плаћају се: за сва-
ку ријеч или број од пет цифара
из петит слова по 4 пара
за први пут, а за сваки даљи
пут по 2 пара, из виших слова
сразмјерно више.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Постављамо:

Његово Краљевско Височанство
Књаза Нашљедника Данила за глав-
ног инспектора целокупне војске.
Наш Министар Војни нека из-
врши овај указ.

Цетиње, 27. јуна 1910. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра
Унутрашњих Дјела, а по саслушању
Нашег Министарског Савјета, а на
основу члана 17. и 42. Устава, ри-
јешили смо и рјешавамо:

Народна Скупштина, састављена
из народнијех посланика, изабра-
нијех за скупштинску периоду:
1907., 1908., 1909. и 1910. године,
сазива се у ванредни сазив на дан
6. августа ове године на Цетињу.
Наш Министар Унутрашњих Дје-
ла нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. јула 1910. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Уну-
трашњих Дјела постављамо:

за помоћника шефа обласне жандар-
мерије на Цетињу потпоручника Риста
Зонковића, са годишњом платом од
(1800) хиљаду и осам стотина перпера.
Наш Министар Унутрашњих дјела нека
изврши овај указ.

Цетиње, 1. јула 1910. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног
постављамо: д-ра целокупног љекарства
Мила Иличковића, за војног љекара I
дивизије, у рангу војно-грађанског чинов-
ника II. класе.

Наш Министар Војни нека изврши овај
указ.

Цетиње, 2. јула 1910. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

— На основу споразума између По-
штанско-Телеграфског Одјељења Књ. Ми-
нистарства Унутрашњих Дјела и Главне
Дирекције Пошта и Телеграфја Краљевине
Грчке, моћи ће се од 1. августа 1910.
између обје земље измјенивати, у смислу
односне римске међународне поштанске
конвенције, телеграфске упутице до 1000
франака.

Грчке станице, које судјелују у размје-
ни обичнијех упутица, (Athènes, Corfou,
Patras, Pirée, Syra и Volo) овлаштене су
да могу примати и телеграфске упутице.

П. т. број 5644. Из Поштанско-Теле-
графског Одјељења Министарства Уну-
трашњих Дјела, — 22. јуна 1910. на
Цетињу.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њихова Имп. Височанства В.
Књажеви Олег и Игор Константи-
новићи отпутовали су у недјељу с
Цетиња. До границе испратио их
је аташирани им први ађутант Њ.
Кр. В. Књаза Господара г. Михани
Поповић, а до Котора царско-ру-
ски војни агент г. пук. Потопов.

— На Петровдан прослављен је
рођендан Њег. Величанства Краља
Петра у оvd. кр. српском послан-
ству на свечан начин. Честитања
је примао г. посланик Т. Петковић
са госпођом, а на честитање су ишли:
Њ. В. Књаз Петар; у име Њ. Кр. В.
Књаза Господара први ађутант г.
М. Поповић; у име Њ. Кр. В.
Књаза Нашљедника ађутант г. кап.
Б. Врбица, а од стране Књ. Владе
предсједник Министарског Савјета
г. д-р Л. Томановић с начелником
Министарства г. С. Рамадановићем.
На честитању су били и остали
чланови Књажевске Владе, држав-
ни великодостојници, виши чинов-
ници војног и грађанског реда и
много грађани. Такође су честитали
и чланови дипломатског кора. За
све вријеме примања свирала је
пред посланством војна музика.

— Годишњица Француске Репу-
блике свечано је прослављена у
четвртак у оvd. француском послан-
ству. Честитања је примао г. по-
сланик гроф Серсе, а на честитање
су дошли: у име Њ. Кр. В. Књаза
Господара први ађутант г. Михаил
Поповић; у име Њ. Кр. В. Књаза
Нашљедника ађутант г. кап. Б.
Врбица, а у име Књажевске Владе
предсједник Министарског Савјета
г. д-р Л. Томановић с начелником
Министарства г. С. Рамадановићем.
На честитању су били и чланови
дипломатског кора и наши вели-
кодостојници. За вријеме честитања
свирала је пред посланством војна
музика.

Одма послје онога ужаса, што је био
завладао беранским округом, услед
грозног поступка царског аскера против
мирних Срба, беранских варошана, кад
је аскер престао обилазити села, те се
повукао у Беране, опет је мир био по-
враћен у цијелом беранском округу, и
народ се стао мало по мало повраћати
из гора својим кућама.

Међутим је из Цариграда дошла у Бе-
ране, на наше живо заузимање, давно о-
чекивана наредба односно беранских еми-
граната, који су се налазили у Црној Гори
још од августа прошле године. Тако су се
на Петровдан сви стари и нови емигран-
ти повратили слободно својим кућама,
пошто су на граници предали оружје, у
присуству нашег и турског пограничног
комесара.

Ми се надамо, да ће царске власти
сада узети у заштиту обезоружани народ
у беранском округу од сваке напаст
злих и неваљалих људи, који су дали по-
вода и оном грозном дјелу царског аскера
у Беранима. Кад је аскер дошао у Бе-
ране, да разоружава народ, било је достав-
љено да и Срби у Беранима имају оружја,
међутим нијесу имали ни једне велике
пушке, осим револвера, те нијесу могли
ни предати оно што немају. Тако прева-
рене царске власти, извршиле су оно

грозно дјело на осамнаест мирних гра-
ђана, држећи да су збиља оружје сакрили!

Правда би сада захтијевала, да се они
зли људи, који су изазвали онај звјер-
ски поступак царског аскера са офици-
рима на челу, позову на одговорност и
да се по закону казне, како би се тим
сачували мирни Срби од даљих подвала
и изопачења, а Црна Гора не доводица
даље до искушења, гледајући мучење
своје једноврјерне и једноплемене браће
на своме прагу.

Русија и Јапан

Између Русије и Јапана склоп-
љен је уговор, којим се уређују
њихови међусобни односи на Да-
леком Истоку и обезбјеђује мир у
Источној Азији. У том се уговору
утврђује, да се обје стране уговор-
нице обвезују, да ће узајамно по-
штовати стање своје државине, и
то да ће Русија обезбиједити ја-
панску сферу утицаја, а Јапан да
ће избјежавати свако сметање руске
области у Манџурији. У исто ври-
јеме јемче обје уговорне стране једна
другој, да ће то стање у Манџу-
рији одржавати свима средствима и
да ће се узајамно помагати свима
силама, ако би се ма с које стране
ишло на то, да се оно уздрма.
Тиме је том уговору дат карактер
савеза за одбрану и на несумњив
начин одговорено на предлог Сје-
дињених Држава Сјеверне Америке,
да жељезницом као и свима држав-
ним доменама у Манџурији, којима
је раније управљао Китај, унапри-
јед управља међународна комисија.
Као што се у уговору нарочито
наглашава, Јапан ће се одрећи
сваког угрожавања руских интереса
у Монголској, а за то ће добити
одријешене руке, да потпуно не-
сметано изводи своје планове у
Кореји.

То би од прилике био кратак
садржај овог важног уговора, а да
би се потпуно схватио његов значај,
потребно је заћи мало у прошлост.
Одмах по закључењу мира између
Русије и Јапана у Портсмуту јављају
се Сједињене Државе Сјеверне Аме-
рике у Манџурији тражећи, да ова
китајска провинција буде вазда
отворена трговини свих држава и
народа. Прошле године изненадио
је сјеверо-амерички државни секре-
тар Кнокс уговорне странке порте-
мутског мира предлогом, да се
жељезнице у Манџурији прогласе
међународнима и да њима управља
једна међународна комисија. Др-
жавни секретар Кнокс је уједно из-
јавио и готовост, да настави — ра-
зјумије се из Америке — потребан
капитал за међународну експлоа-
тацију манџурске жељезнице, како
би тиме Америка као зајмодавац
стекла право да пресудно упливише
на тарифску политику поменутих
жељезница и тиме и на даљи при-
вредни и саобраћајни развитац са-
ме Манџурије.

Овај амерички предлог допао се
и китајским властодршцима Ман-
џурије, који ма да владају држа-
вом од близу 500 милијона људи,
још нијесу никако толико јаки, да
могу и помишљати на повратак
Манџурије из руку двају толико
моћних сусједа. Зато су Китајци
већ и у том видјели неки напредак,
што би се руски и јапански утицај

у Манџурији донекле ослабио утак-
мицом свих осталих тамо мање-
више заинтересованих велесила.

Русија и Јапан нашли су се на
тај начин пред китајско-америчким
споразумом. Није им остало ништа
друго, него да још за времена у-
друже своје силе и склопе савез
против оних, који им и ако не од-
мах, а оно бар у догледном вре-
мену могу оспорити све оно, што
су толиким херојским напорима и
силним жртвама стекли и сачували.

Опасност тиме није коначно от-
клоњена, јер Китај остаје колос са
својих 500 милијона увријеђених и
понижених Китајаца, а бујна сјеверо-
америчка република само чека на
згодан тренутак, да се са својих
Филипинских острва, које је у рату
са Шпанијом заузела, примакне сада
већ затвореним „вратима“ старо-
древне постојбине владајуће ман-
џурске династије у Китају.

За сада је ипак овим руско-ја-
панским споразумом мир у Источној
Азији обезбијеђен, и обје уговорне
државе моћи ће обратити сву своју
пажњу другим питањима, која иш-
чекују бржег ријешења. Русија ће
ће се послје овог уговора јаче
развијати и снажити у Европи, јер
ће моћи повући из Источне Азије
своје многобројне чете и увећати
тако своју војничку снагу у Европи.
Али и Јапан ће имати велике кор-
исти. Како му је овим уговором
обезбијеђено одржање заузетих по-
крајина, а постигло се уз то и при-
јатељство с Русијом, Јапан је себи
у велико олакшао и ријешење пи-
тања о анексији Кореје.

Савез, дакле, између Русије и
Јапана, у колико је од велике корис-
ти по обје заинтересоване државе, у
толико је још од већег значаја по
политичко стање у Европи и Азији.

Словенски дани у Софији

Овогодишњи свесловенски конгрес у
Софији завршио је 27. пр. мј. свој рад.
Измјенене мисли и погледи о словен-
ској солидарности у културном и еко-
номском правцу, и ако нијесу обиљежене
каким позитивним резултатом, доијеће
ипак временом добрих последица. На
конгрес је дошло више хиљада Словена
из свију словенских крајева, међу којима
је било научника и политичара, књижев-
ника и новинара, правника и љекара,
сокола и многих других истакнутих сло-
венских првца разнијех струка. Софија
је свечано дочекала своје госте и при-
редила им угодан боравак.

Свечаности су отпочеле 21. пр. мј. от-
варањем конгреса словенских новинара.
Предсједник свесловенског новинарског
савеза Јосиф Холечек отворио је конгрес
врло лијепим говором, у коме је изнио
потребу оваквих конгреса и величину
посла, који га чека. За тим је по пријед-
логу Холечека конгрес изабрао предсјед-
ништво конгреса: С. Бобчева, за пред-
сједника, за тим за потпредсједнике: од
стране Срба Стевана Ђурчића, од Бугара
Велчева, од Словенаца Габришека, од Руса
Пољанског, од Чеха почасног предсјед-
ника Холечека; за секретаре су изабрани
Коледаров, Козак Чермак, Раство Пусто-
слемшек, Иван Иванић, Сватковски и Јан
Хејрет.

Иза тога је Јосиф Холечек, предсјед-
ник свесловенског новинарског савеза,
реферисао на чешком језику о значењу
и циљевима овог савеза. Оштампани ре-
ферат на 12 страна раздијељен је чланови-
ма конгреса. Тај савез датира од 1897.
године заслугом чешког новинара Јана
Куфнера. Референт је изнио рад савеза
од тада до данас. Објашњавао је значај
резолуција, које су донесене на овим

конгресима, од којих је овај девети. Први конгрес је био у Прагу, а за тим сваке године по један у Кракову, Љубљани, Дубровнику, Пилзену, Опатију, Храдишту, и 1908. године опет у Љубљани. 1902. године основан је средишњи савез, чији је предсједник био *Михаило Чалински*. Словени су се еманциповали од њемачког језика; заслуга је савеза, што се сад еманципују од њемачке штампе. Изнио је успјехе савеза на пољу културе, штампе, привреде, начела „свој своме“, поменуо је успјех изложбе „Српска жена“, и изнио је рад на оснивању словенске телеграфске агенције, која до сад није могла почети рад због оскудне у новчаним средствима, али чије ће остварење, као и Словенске Банке, припасти великоме свесловенском конгресу.

В. М. Велчев реферисао је на бугарском језику о прошлом и садашњем положају бугарске штампе и изнио врло лијеп историјски преглед бугарске штампе.

Са великом пажњом заслушане су ријечи *Драгана Занова* о условима успјеха конгресног рада, који треба да пропагира руски језик као словенски језик.

У другој сједници новинарског конгреса најважније је питање било: *оснивање телеграфске новинарске агенције*. Реферати о том предмету, Бугарина Козака и Србина Ивана Иванића заслушани су пажљиво. Послије подуже дебате, у којој су сви говорници заступали оснивање агенције као неопходни први корак словенског зближењу, конгрес је једногласно усвојио, да се овај предмет као врло важан и хитан упуту великом свесловенском конгресу са захтјевом, да се одмах приступи оснивању агенције.

Послије тога одлучено је, да идући свесловенски новинарски конгрес буде до године у Биограду, те су сједнице овог конгреса закључене.

У исто вријеме одржана је и годишња скупштина савеза свих словенских новинара, на коју су изабрани у управу савеза: за предсједника изабран је поново Јосиф Холчек, Чех; за потпредсједнике: Рус Иван Палик, Пољак Барански, Србин Турчић, Словенац Пустослемшек и Бугарин Бобчев.

У четвртак, 24. пр. мј., свечано је отворен свесловенски конгрес у софијском народном позоришту. Партер, ложе и галерије биле су дупке пуне свијета. Позоришта је била декорисана грбовима разних словенских народности. Прије отварања сједнице мјешовити хор отпјевао је пригодну црквену пјесму, а за тим је одсвирана чешка химна: „Хеј Словени“, која је заслушана стојећи. По том је Чех Крамарж отворио конгрес и предложио Бобчеву за предсједника. Бобчев је опет предложио Крамаржа за почасног предсједника. Оба предлога примљена су одушевљеним плескањем.

Заувек предсједничко мјесто Бобчев је одушевљено и уздрхталим гласом пожелио добродошлицу изасланицима, који су дошли да поставе темељ културном словенском савезу. Свој говор завршио је узвицима: Хура, На здар и Живјели. Настало је френетично клицање. Затим су изабрани за потпредсједнике: Чех, Грош; Рус, Гучков, Србин, Коста Стојановић; Хрват, Пави-

чић; Бугарин, Људсканов. За секретаре изабрани су: Др. Черни и Хејрет, Чеси; Рус, Вергун; Др. С. Дрљевић и Бугарин, професор Златарски. Послије свршених избора Миљутин, Рус, предложио је, да се упуту телеграм краљу Фердинанду. Предсједник софијске општине, Кирков, поздравно је добродошлицом чланове конгреса рекао: да треба заборавити све разлике и пожелио је конгресу активан и плодан рад. Иза тога су делегати појединих словенских народа поздравили конгрес.

Пријешло се за тим на прву тачку конгреса, експозе Д-ра Крамаржа о раду на идеји неославијизма.

Почасни предсједник конгреса Др. Крамарж у своме говору, који је из почетка говорио на бугарском, затим на чешком а пошљедњи дио на руском језику, изјавио је да је срећан, што види плодове бугарског рада као залогу веће будућности. Изнио је принципе, који су усвојени једногласно на конгресу у Прагу, основе тих принципа и задатак данашњег конгреса, као и да је свака повреда тих принципа рушење напретка словенске мисли. О славијизму се може говорити само онда, ако међу Словенима влада потпуна слобода, једнакост и братство. И ако преживљујемо тешка времена, треба ипак да будемо увјерени, да су принципи, усвојени у Прагу, једини у стању да изравнају неспоразуме и вјечите разлике међу Словенима. Крамарж је изјавио дубоко жаљење због одсуства Пољака, рекао да би они били сигурни да ће међу делегатима конгреса наћи потпуно симпатије за њихова праведна тражења. Завршио је свој говор са жељом, да конгрес буде велики по своме зближењу Словена. Нека се у срцима свију делегата учврсти вјера у велику будућност славијизма, који ће извршити своју мисију у свијету.

Послије овог експозеа прочитани су конгресу разни реферати појединих делегата, а у идућим сједницама узете су у претрес резолуције појединих секција о овим питањима: о оснивању словенске банке, о организацији словенских позоришта, о организацији словенских књижевних трговина, о сазивању научног славијистичког конгреса у Прагу 1912. године, о савезу словенских туриста, о издавању свесловенског рјечника, словенске антологије и размјени словенских класика, о савезу словенских академија, о поштанском савезу словенских држава и о установи словенске телеграфске агенције.

Пошто су све предложене резолуције усвојене, предсједник Бобчев у свом завршном говору предложио је, да средишњи одбор, изабран на првом свесловенском конгресу у Прагу, одреди што прије мјесто и дан састанка трећег свесловенског конгреса. Овај предлог је примљен општим одобравањем, а иза тога су сједнице овог конгреса свечано закључене.

Осим новинарског и овог великог свесловенског конгреса држан је ових дана у Софији још и конгрес словенских љекара, конгрес правника и конгрес словенских Сокола. На свом путу за Софију словенски Соколи задржали су се у Биограду, гдје су били братски дочекани и одушевљено при доласку и повратку испраћени.

ства велика и његово је сачување у организму животно питање првога реда.

Др. Quinton је учинио један опит, који је у велико задивило његове присталице. Опит је извршен на једном псу, коме он источи сву крв, док се не покажу симптоми блиске смрти. Након неколико инјекција морском водом, животиња се почела мицати и мало по мало прикупљала снаге, а након мало дана не само да се је сасвим опоравила, већ и њезина крв је била много богатија крвним тјелешцима (хемоглобином) него прије операције. На тај начин псето може да асимилира морску воду у двпут већој мјери, него што износи тежина крви, а да се не појаве никакви талози од соли.

Овај је случај сам по себи разумљив, ако посматрамо до ког су степена ћелијске осјетљиве ушљед промјене хемијских састојака, који им дају живот. Морска се вода састоји, осим из кухињске соли, још из 17 других састојака, што метала што металоида, између којих су бор, бром, јод, арсеник, бакар, олово, цинк, сребро, злато, стронцијум, цезиј, рубидиј. Како су сви ови састојци, садржани у органским течностима, и у истој количини морске воде, очевидно је, да исти морају да имају велик уплив на људски организам. Али су огледи очито доказали, да ови састојци упливишу на људски организам једино у случају, ако су природно растворени у морској води; сваки други препарат, па како му драго брижљиво састављен, даје нам сасвим негативне резултате.

Овај се факт потпуно подудара с теоријом доктора Quinton-а; морска вода, животно средство организама, који су се појавили на нашем планету, без сумње је и сада право животно средство свих животиња. Из овога је настала проста и

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Вилина косица.

Вилина косица веома је неспособна биљка, која напада дјетелину, луцерку, лан, коприву, пелим и многе друге биљке и сиса из њих храну, те тијем слаби њихов пораст и напредовање. Сјеме њено ниче у земљи и млада биљчица кад израсте, може се даље развијати само онда, ако нађе поред себе дјетелину или другу биљку, која јој служи за храну. Око те биљке обвије се вилина косица више пута и припије за стабло малим брадавчицима и на тај начин храни се на рачун њен. Кад се је тако припила и добро утврдила око дјетелине, онда коријен, који се у земљи налази, изумре или угине, јер се сада вилина косица храни искључиво соком из дјетелине. Јасно је и по себи се разумије, да ће се биљке, на којима живи вилина косица, мало по мало сушити, док напошљегку сасвијем не пропадну, а вилина косица напротив, цвјетаће, заметнуће род и просуће сјеме по ливади, ако је одмах у почетку не истријебимо.

Прије него побројимо средства, којима ће се уништити та опасна биљчица, морамо напоменути, да је прво на што треба особито пазити, да се она не разноси сјеменом дјетелине, јер се на тај начин највише распостире, кад се нечисто сјеме сије. Дакле главна је ствар, да се не сије сјеме од дјетелине, у коме има сјемена од вилине косице. Исто тако мора се и на то пазити, да се чисто сјеме од дјетелине не сије на оно земљиште, на коме је било вилине косице, јер онда није ништа неможено као и у првом случају, кад се нечисто сјеме посије на чисто земљиште.

Како се код нас још не производи сјеме од дјетелине, за које би могли бити сигурни да је чисто, то је онда најбоље, да га набавимо само из оних сјеменарских трговина, које јемче да у дјетелини нема ни једног зрнаца вилине косице. Сјеме вилине косице обично је ситније од дјетелине и округло је, а у трговинама чисти се дјетелина од вилине косице на сита, или помоћу нарочитих машина (тријера).

Чим се вилина косица појави у дјетелини, ваља настојати да се сузбије.

Уништавање вилине косице у толико је лакше, у колико се раније почне; не препоручије се никако, оставити је послје прве или чак друге косидбе, да процвјета и сјеме по пољу проспе. Треба једног повјерљивог и савјесног човјека пустити сваке недјеље, да преко дјетелине у накрст прође и свако мјестанце на коме нађе вилину косицу, најважније и дубоко исече, за тијем све то опрезно да скуп, напоље изнесе, осуши или спали.

За уништење вилине косице препоручивало се много средстава, која ипак нијесу вазда успјешна била. Тако су косили дјетелину врло ниско још прије цвјетања вилине косице (а цвјета обично у јуну па до септембра), како би јој затрли сјеме, али није се могао баш сваки њен чланчић са ливаде уклонити и она је напредовала и даље. Преконавали су даље она мјеста, на којима је било вилине косице и при том су је или потпуно затр-

павали или износили напоље и спалили. Прекопано мјесто поново су тад засијали.

У пракцији показали су се међутим само ова средства као најбоља:

1. *Употреба карабоја (зелене галице), раствореног у води*. На 100 ока воде узме се 10 ока карабоја и пошто се у води добро раствори, залијеу се тим раствором сва заражена мјеста помоћу обичне ламе за залијевање, на коју се натакне решетка. Ово средство мора се свакојакко употребити прије цвјетања вилине косице, како би се она уништила још прије по заметне сјеме. Неколико сати послје залијевања, остану од вилине косице само црни конци. Дјетелини овај лијек ни пармање не штоди, него она још веселије расте, пошто се ослободила напасти, која јој није животињски сок; а ако би случајно и нашкодио те би дјетелина погинула, лако ју је поново засијати.

2. *Употреба обичне соли*. За ту цијелу узме се 1 ока соли и раствори се у 4 оке воде, па се тим густим раствором добро залијеу заражено мјесто. Како дјетелина, тако и вилина косица одмах се униште. Да би се за тим она ћелава мјеста дјетелином испунила, треба их прекопати и поново засијати.

3. Најсигурнији лијек противу вилине косице јест *изгорити је*. Ово су, истина, већ многи покушавали, али без успјеха. Без успјеха за то, што нијесу умјели, како треба сипати је. Ево дакле, како нам ваља радити:

Најприје се дјетелина заједно са вилином косицом сасвијем до земље покоси, тако рећи саструже. За тијем се узме суве сламе у којој нема плјеве, па се с њом врло танко покрије заражено мјесто и са стране од вјетра запали. Кад слама сасвијем изгори, узме се добра метла и смете се гар на једну хрипу. На згаришту ће се сад видјети, да смо тек врло мало урадили. Не треба мислити, да је вилина косица сасвијем уништена; ушљед овог паљена није се ни површина земље још сасушила, а не да смо вилину косицу потпуно сагрли. Моћи ћемо је још наћи увијену на горњим жилама дјетелине, а ако је оставимо тако, она ће поново окужити дјетелину. Кад смо дакле овако урадили први пут, треба поново исто таквом сламом заражену земљу посути и опет је с вјетра потпалити; кад изгори, треба гар поново смести. Сад се у овом другом паљењу већ може примјетити, да је и онај заостатак дјетелине са вилином косицом заједно изгорно.

Али да нам рад буде још успјешнији, учинимо то исто и по трећи пут; само се тада не смије гар са гаршта чистити, него се остави на свом мјесту, без икаквог страха да је вилина косица остала тобож неизгорена. Овим горењем, па ма колико пута то чинили, нијесмо дјетелини ништа нашкодили; она ће се на згаришту брзо појавити, шта више, она ће својим порастом осталу незаражену још и престићи, јер је пенелом погнојена. А ако је случајно гдје год понестала, онда нам друго не остаје, него да та мјеста добро прекопамо и дјетелином поново засијемо.

4. Још сигурније се вилина косица уништава на овај начин:

Резултати лијечења веома су повољни и управо задивљују све љекаре. Gastroenterit убија у Француској 70.000 дјеце на годину. Лијечење морском водом дало је управ нејерватне резултате. Пракса је доказала, да је ово лијечење у најдесператнијим часовима издијечило до 80% болесника. Али највише задивљује брзина дјелства. Два сата након прве инјекције ишчезну најтежи симптоми болести, и читав се живот препороди.

Друга болест, коју лијечење морском водом све више сузбија, је *екцема*. Болести десет година старе, које су се сматрале неизљечивима, у мало дана се ублажише, а неке су сасвим ишчезле.

Веома су важне појаве и код ракизма. Дјена, која нијесу могла да стоје на ногама, послје неколико инјекција могла су да учине по који корак; побољшавање код овакве болести иде мало спорије, јер ту се ради о конституционалној болести цијелог организма.

Много је болести, које су досад љекари успјешно лијечили морском водом: болести желуца, палудизам, тифоид, отровања кроз органе варења, неурастенија, нефрит, туберкулоза итд. Важне су појаве код лијечења ове постоје болести: већ за првих инјекција кашаљ нестане сасвим, а послје 100 дана лијечења аускултација констатира велико побољшање.

Ето то је изналазак д-ра Quinton-а, који ће без сумње у велике помоћи човјечанству. Успјешни резултати овог лијечења задивљују дневно све више свијет, пако да је Др. Quinton у децембру 1907. учинио 6494 инјекција са врло повољним, шта више нејерватним резултатима. Нема сумње, да ће нам будућа статистика дати довољно доказа о великој вриједности ових мистеријозних инјекција.

ЛИСТАК

О пијечењу морем

Велику је сензацију изазвало у Француској лијечење морском водом, које је изнашао Renè Quinton; оно се састоји у подкожним инјекцијама морском водом.

Лијечење морем није нова ствар; љековитост мора као и повољне резултате таквог лијечења познаваху људи од најдавнијих времена. Али такво лијечење било је емпирично: човјек је био море, купао се у њему, и опажао повољно дјелство морске воде, а да није знао да протумачи како и зашто је море љековито. Начин пак, који је пронашао Quinton, оснива се на чисто научним испитивањима и на дубоком проучавању, које нам тумачи дјелство мора на организам.

Др. Quinton оснива своју науку на научним подацима. Како нас учи геологија и палеонтологија, на нашем се је планету живот показао најприје у мору, и то у доба, кад је топлота мора имала 44°, и кад је земља била сасвим закопана под водом. Океан је природно средство, по којем почима живот, и почетна (прводна) ћелијца имала је за животно средство морску воду. Све животиње, које су се показале од најдавнијих времена, па и оне, које су тијekom миленија промијениле своје мјесто становања, преселиле су у слатку воду или у ваздух, сачувале су у својим ћелијцама као животно средство неку *плазму*, састав које је много сличан саставу морске плазме. Може се устврдити, да су све врсте животиња понијеле собом воду океана, и да су њихове ћелијце засићене том водом. Важност је дакле овог прводног сре-

логична идеја, да се даде на који му драго начин алтерираним организмима средство селекције: морску воду.

То је теорија. Прелаз пак од теорије до љекарске праксе захтијевао је много опрезности. Радило се је најприје о томе, која се морска вода има да употреби за справљање морске плазме. Вода Средиземног мора има сувише магнезија, она из канала de la Манш је мугна ради пличине дна. Установило се је, да је за то најподеснија вода *Атланског Океана*. Вода се узима посебним сипавама на 10 мет. дубине на пучини код Аркашона, најзатнијој морској физиолошкој тачки Француске. Узета вода бива послана у Париз, гдје ју стерилизирају кроз памук и држе у температури леда, да се не би развили микроби. За тим ју додатком слатке воде учине *изотоничном*. Али не смије јој се додавати чиста (дестилирана) вода, јер се таква вода дестилише у бакреним цилиндрима, а и најмањи траг овог метала онемогућио би дјелство „морске плазме“. Након дугог размислања би закључено, да се у ту сврху употреби природно дестилирана слатка вода, узета са графитских гора Алверња, која у себи садржи тек 0.03 соли на један литар. Тако приређена морска вода бива стерилизирана са филтром Шамберланд, и да се спријечи сваки додир с металима, затворена у стакленим цијевима, које се на ватри зачне.

Читав овај поступак захтијева највећу опрезност и у најмањим ситницама, јер инјекције, учињене погрешно овако приправљеном водом, могле би имати тешких послједица.

Др. Quinton и његови многобројни сарадници већ су установили дозе и размаке инјекција. Дозе се управљају према болестима, а варирају од 50—100 куб. см.

Заражено се мјесто најприје сасвијем ниско покоси и оштром мотиком свуда добро саструже. Покошена дјетелина заједно са вилином косицом и састругана земља бржљиво се покупи, у вреће сабије и пажљиво изван поља изнесе (да се нигдје по дјетелини ни мало не проспе) и спали. Иза тога се на покошеном зараженом мјесту нанесе једно 20 до 30 сантиметара дебелог слоја ситно исјецкане сламе и прелије се свуда петролејом (око четврт кила петролеја на сваки квадратни метар земље) и запали.

При примјени ма ког начина уништавања вилине косице мора важити као стално правило, да се униште не само видљива заражена мјеста, но и њихова околнина у даљини најмање од једног метра, јер само онда, кад се овако ради, можемо се надати сигурном успјеху.

На завршетку имамо да напоменемо још и ово. Ко посије и покоси дјетелину заједно са вилином косицом, тај не треба да даје стоци ту дјетелину, јер сјеме вилине косице, кад дође у стоци желудца, не може да се свари и излази најбоље здраво и способно за клијање. Осим тога такву дјетелину не ваља бацати ни у гној, јер ни у гноју не изгуби сјеме вилине косице своју клијавост, те ће приликом изношења гноја на њиву бити изнесена и вилина косица, и на тај начин ће се раширити. Такву дакле дјетелину, у којој има и вилине косице, најбоље је на засебној мјесту осушити и спалити.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Стогодишњица Станка Врза. У Церовцу, у Доњој Штајерској, родном мјесту Станка Врза, славиће се ових дана стогодишњица од рођења његова. Хрватски и словеначки народ се спремају, да што лепше прославе тај дан великог илирског pjesника.

Станко Враз није само с тога славан, што је био један од оних, који је свесрдно пригрлио идеју Илризма, већ и с тога, што је он био један од оних првих Словенаца, који су прегазили ријеку Сутлу да постане један од највећих Хрвата, и један од највећих поборника за Илрство и југословенску солидарност.

Станко Враз је био романтични pjesник. На њега је највише утицао њемачки романтизам, а од других нарочито Бајрон и Пушкин. Карактеристика цијелог њемачког романтизма била је, у главном, и његова карактеристика, а он је ишао за народним мотивима и народном дијалектом, као и за народном поезијом и народним причама. Као и сваки прави романтичар, и Станко Враз је био дубоко меланхоличан, имао је култ према националним идеалима, и стављао се увијек на браник потлачених. Ипак, и поред свега тога, што је његово доба тражило од њега да буде политичар, он то, по својој природи, није могао да буде колико треба. Он је био и сувише pjesник и фин дух, да би могао да буде политичар: он је био само у толико политичар, што је био уз идеју Илризма; иначе, као организатор и агитатор тих идеја, он је био и сувише отмијен да би могао то да буде.

Као pjesник, Станко Враз је био, и по времену и по врједности, један од првих pjesника хрватске литературе.

Кад се узме у обзир, да је по рођењу Словенац, и да је тек имао да уђе у дух језика и мисли хрватских, његова се врједност само пење: он је тако кристално и чисто писао, да се ријетко ко други може похвалити том одликом. Његов је циљ био народни језик, и цијела је његова умјетничка дјелатност ишла у том правцу. Његово право мјерило било је чисти народни pjesнички инстинкт, и никада се није у томе преварио. Почео је певати још као ђак на универзитету у Грацу. Ту је дошао у додир с многим ђацима и родољубима, па и са самим Људевитом Гајем, који га је одушевио за своју илирску идеју. Враз је постао један од највећих пријатеља те идеје и нарочито њен највећи pjesник. 1835. године појави му се у Даници прва pjesма Стана и Марко, коју је потписао: „Станко Враз, Илир из Штајера.“

Послије годину дана потекле су његове славне Булабије, у којима се већ осјећа, да је савладао језик и израз. Булабије су чисто еротичке pjesме, изливи једног заљубљеног срца, и први стихови јавили су се у самој Даници и излазили све до 1839. године.

1838. године Враз се сасвим пресели у Хрватску, и од тога доба почиње други периоди његовог књижевног рада. Године 1840. он изда I и II дио својих Булабија.

Од осталих његових дјела треба поменути Пут у Горње Стране, Гласи из Добраве Шервинске (баладе и романсе), издаване ревије Коло, сонетни вијенац (22 сонета), а у Прагу издао је књигу pjesама Гусле и тамбура.

Враз је још и раније побољевао, али већ 1849. године, поче туберкулоза још јаче да га мори; он потражи лијека, али све

је већ било доцкан. Почетком 1851. године леже у постељу, да више не устане. Скупљена дјела Станка Врза издала је Загребачка „Матица“ у пет свезака.

Ерлихов лијек противу крвне болести. Прије кратког времена саопштили су сви свјетски листови вијест, да је професор Ерлих на једном лекарском скупу саопштио, да је успио пронаћи лијек, који за невероватно кратко вријеме потпуно лијечи крвну болест или сифилис. Остало је било само да се утврди, да ли је тај лијек дефинитиван, т. ј. да ли он болест у клици убија, тако да више не буде подмуклих повраћаја. И ево шта се сад о томе саопштава:

Пештански лист „А. Нап“ послао је једног стручњака у Берлин, да о новом препарату професора Ерлиха чује мишљење професора Васермана, директора Вирховљеве болнице. Васерман је изјавио, да је он у цијелој тој ствари само поштрач, који је испуњен дивљењем. Огледе лијечења вршио је професор Векселман у болници, која је под Васермановом управом.

Тада се изасланик листа обратио професору Векселману, који га је позвао да присуствује једном предавању, које он баш у том тренутку хоће да држи о Ерлиховом препарату. Професор Векселман је навео да је Ерлих, тај генијални модерни испитивач, већ од више година испитивао дјество таквих хемијских материја, којима се лијече инфекционе болести. Пресудио откриће учинио је Ерлих тек у новембру прошле године. Инфицираном морском прасету убризган је његов препарат, којим је оно за 24 сахата без икакве штете излијечено. Лијечење је постигнуто једним убризгавањем. Послије тога епохалног открића Ерлиховог свакако су изгубили врједност емпирички лијекови против те ужасне болести, а сада је даљим испитивањима задатак, да проуче методу лековите примјене тога средства.

У марту је позвао Ерлих професора Векселмана, да тај лијек који је на животињама потпуно опробан, огледа и на људима. Због јаког отровног дјества арсеникова, који се налази у том лијеку, професор Векселман је у почетку мало оклијевао. Он је хтио да најприје лијек употребити у малим дозама. Али на то није пристајао Ерлих, пошто кличе сифилиса убија само једна једина доза, докле мање дозе не постижу то дјество. Требало је дакле наћи начина.

На клиници професора Векселмана рађају се многа дјеча, која доносе на свијет ту болест. Таква сисанчад никада не остају у животу. У њима је професор Векселман сматрао да је нашао материјал, којим је могао почети огледе, пошто су то човјечји животи, који се иначе не могу спасти. Прво људско стварање, коме је убризган нови Ерлихов лијек, било је сисаче од шест дана, које бјеше у ужасном стању. Њему је убризгано 03 грама Ерлиховог лијека. Професор Векселман изјављује, да је Ерлихов геније одио побједу над том страховитом заразом. Послије 24 сахата по инјекцији прегледом крви тога сисанчета утврђена је Васерманова реакција и први објекат огледа (сисанче) остао је у животу и и излијечен. Сисанче се и дан данас налази на клиници, ма да је прије инјекције било у стању у којем сирочад не могу живјети ни три недеље. Професор Векселман је наставио на два до три дјетета а потом је почео огледе на одраслима. И овдје је постигнут успјех, који се не постижева другим лијековима.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Централни Одбор за прославу педесетогодишњице владања Њ. Кр. Височанства Књаза Господара моли све госте са стране, који намјеравају доћи на Цетиње о јубиларним свечаностима, које ће бити 15. 16. и 17. августа ове године (по старом календару), да му изволе пријавити свој долазак најдаље до 15. јула, како би се Одбор на вријеме могао постарати о превозним средствима од Бара или Котора до Цетиња и о становама на Цетињу.

Одликовање. Г. Томо Пламенац, надзорник телеграфских линија у Књажевини, одликован је златном медаљом за ревност.

Петровдан. Као сваке године, прослављен је и ове Петровдан на Цетињу великим народним скупом. Побожни поклоници из Црне Горе и Приморја почели су долазити још у недјељу, да приступе њивоту Светитељеву у цетињском манастиру. У очи Петровдане свирала је војна музика пред Двором, а окућлени народ играо је разна кола уз весело пјевање, које је трајало до касно у ноћ. На сами Петровдан била је у манастирској цркви архијерејска служба у присуству многобројног народа, а на литургији у дворској капели био је Њ. Кр. В. Књаз Господар са члановима Узвишене Владалачке Породице. Послије службе било је пред Двором уз свирање војне

музике дефиловање војске, које је посматрао Њ. Кр. В. Књаз Господар, а силан је свијет присуствовао.

Многи поклоници, нарочито из Зете и Боке, почели су се разилазити већ послје јутрење, а послје св. литургије још више, али је варош ипак била пуна народа читав дан. На Обилића пољани били су подигнути шатори, гдје је ових дана трајало народно весеље у потпуном реду и најбољем расположењу до касно у ноћ.

„Његош“. На Петровдан у вече била је у Зетском Дому свечана забава, које је у славу именана свог узвишеног покровитеља Њ. В. Књаза Петра приредило олд. Прво црквено-пјевачко друштво „Његош“. Забави, која је била одлично посјећена, извођели су присуствовати и Њ. Кр. В. Књагиња Нашљедниковица и Њихова Височанства Књаз Мирко, Књагиња Наталија и Књаз Петар. Послије концертног дијела забаве, који је изведен на опште задовољство, настала је играња, у којој је најживље учествовао и Њ. В. Књаз Петар.

Прославни одбор. Племенски одборници Шестајско-Селачке капетаније одржали су ових дана у своме средишту, на Луки Крњичкој, заједнички скуп ради конституисања одбора за прославу срећног јубилеја Њ. Кр. В. Књаза Господара. Поред 50 плем. одборника, на скупу је било још мноштво народа из капетаније.

Збор је отворио плем. капетан г. Л. Лекић, истакнувши патриотску намјеру овога заједничког скупа. Послије њега је о значају предстојеће прославе говорио још учитељ г. Блажо Лекић, а иза тога је склоњен одбор од 40. чланова, између којих су изабрани: за председника уч. Блажо Лекић; за потпредседника кап. Л. Марђоновић; за благајника пор. Н. Јововић и за секретара учитељ Н. Ивовић.

И капетанија команско-загарачка образавала је 27. о. г. главни одбор за прославу педесетогодишњице владања Њег. Краљ. Височанства Књаза Господара, а осим главног одбора ријешено је још, да и оба племена имају своје одборе. Одбори су овако конституисани:

Главни одбор капетаније Крманско-Загарачке: председник, в. д. команданта баталиона кап. Томаш Драговић; потпредседник, поп Петар Вуковић; секретари: учитељ Милутин Велимировић и потпоручник Милован Радуловић; благајник, кап. Марко Беговић.

Одбор племена Загарачког: председник, кап. у пенсији сердар Илија Беговић; потпредседник, бар. Анто Кековић; секретар попнор. Благота Рамовић.

Одбор племена Крманског: председник кап. Филип Радуловић; потпредседник потком. Јошо Секулић; секретар поп Крсто Радуловић.

Као чланови у оба одбора ушла су ова лица:

ком. Благота Драговић, потком. Саво Велимировић; кап. Петар Рамовић, пор. Лука Стаматовић, официри: Тиодор Драговић, Радоје Вукадиновић, Митар Беговић, Милош Радуловић, Завиша Кековић, Благо Грунич, Илија Радоњић и Мило Ђурановић; свештеник поп Ристо Поповић, учитељи Благо и Божо Беговић, и Никола Мраковић, барјактари: Андрија Стаматовић, Пеко Радуловић, Митар Вуксановић, Драго Баровић, Васо Лазаревић, Илија Јанковић, Јован Радуловић и Митар Радоњић; Велиша Шћепановић, Лазар Стаматовић, Тиодор Ђупић, Марко Велимировић, Благота Оташевић, Петар Дубинић, Иван Шћепановић, Ђетко Ивановић, Алекса Шћепановић, Бојица Пешић, Мироте Вујовић, Јован Николић, Тодор Николић, Мијајло Ичевић, Марко Радоњић, Бошко Николић, Иван Вуковић, Симон Расаовић, Милутин Вуковић, Илија Драговић, Спасоје Вуксановић, Периса Вуковић, Милош Богетић, Богдан Филиповић, Јован Радоњић, Велиша Андрић, Саво Јовановић, Благота Грунич, Ђуро Николић, Милош Ђуровић, Крсто Лакићевић, Милован Радоњић, Јован Кековић, Митар Раичевић, Радован Раичевић, Иван Перовић, Радован Савић, Спасоје Кековић, Митар Кековић, Ристо Кековић, Шуња Ђикановић, Богдан Радоњић, Томаш Бајовић, Петар Стаматовић, Милован Баровић, Шћепан Стаматовић, Илија Маркишић, Никола Бојовић, Живко Павићевић, Саво Секулић, Видак Вукадиновић, Ђуро Радуловић, Милован Радуловић, Радован Петровић, Марко Ђоковић, Ристо Радуловић, Стево Јовановић, Спасоје Мијајловић, Илија Радоњић, Благота Пејовић, Радован Јовановић, Благота Петровић, Бего Секулић, Мирко Бошковић, и Мато Благоћић.

ТЕЛЕГРАМИ

Канеја, 27. јуна. Синоћ је била јавна сједница Народне Скупштине. Влади је успјело за руком, да од 114 хришћанских посланика наговори њих 59, да учествују у сјед-

ници. 55 посланика је гласало за то, да се муслимански посланици припусте к сједници. За тијем је скупштина одгођена на четири мјесеца.

Софија, 28. јуна. Свесловенски конгрес свечано је закључен.

Атина, 28. јуна. По налогу грчке владе изручен је у свије вријеме одведени румунски војени бјегунац заповједнику румунског пароброда „Трајан“. По томе је ова афера ријешена.

Солун, 28. јуна. Чете настоје и даље у подручју Љуме, да разбију Арнауте. Четири вође бунтовничке ухваћене су, а три, који се не хтједоше предати, убијена су. Три батаљона отишло је у околицу Кали, гдје се Арнаути још одупиру.

Цариград, 29. јуна. „Икдам“ напада жестоко Грчку због потоњег мијешања у критско питање, које се мијешање може сматрати као повод рату. „Икдам“ позивље турску владу, да најенергичније тражи објашњења у Атини.

Биоград, 30. јуна. Поводом рођендана краљева био је синоћ свечани објед у Двору, за вријеме којег је краљ наздравио страним владоцима и истакао са задовољством добре односе између Србије и страних држава.

Цариград, 1. јула. На тражење турског министра у Атини, да му се да објашњења о акцији Грчке у критском питању, грчка је влада одговорила, да је она то чинила по жељи великих сила.

Лондон, 2. јула. Приликом претреса буџета о градњи великих бродова у парламенту министар председник Аскит одбио је и помисао, да јачање флоте значи непријатељство против Њемачке, коју са Енглеском уједињују најсрданији односи.

Послије подуже дебате парламентар је усвојио предлози му поморски буџет.

Списак странаца приспјелих на Цетиње од 26. јуна до 2. јула 1910. год.

Гранд Хотел: Др. Ф. Валтер, проф. из Берлина; В. Прохаска, судија из Прага; Б. Митфрид, кап. из Лондона; И. Араџи, чиновник из Будимеште; Б. Калдујеровић, златар из Котора; Др. С. Грђић, лекар из Ушлиња; М. Гили, монтер из Торина; Р. Бајповић, чин. из Беча; М. Вукасовић, посједник из Новог; Д. Ђуровић, посједник из Новог; Е. Бен-тиломо, инж. из Беча; Р. Гридл, адвокат из Граца; О. Унеровски, прив. из Будве; Л. Стеховић, прив. из Будве; Х. Подра-сек, проф. из Љубљане; Р. Градуић, учитељ из Козаре; Ј. барон Еглофштајн, прив. из Ребдорфа; Р. Лајтенсдофер, прив. из Вирибурга; А. Обер, чиновник из Тиролске; Н. Петровић, трг. из Котора; Г. Вусковић, трг. из Будве; Ј. Гадригер с госпођом, чин. из Бриксена; Р. Меснер, прив. из Граца; А. Билон с госпођом, адвокат из Берлина; В. Робинсон, проф. из Кембриџа; Г. Виттел, трг. из Америке; А. конте Смекиа, чин. из Беча; Е. Сала с госпођом, инж. из Бара; И. Петер с госпођом, трг. из Манхајма; Ј. Лаукин, турист из Њу-Јорка; г-ца Лудлан, прив. из Њу-Јорка; г-ца Оакер, прив. из Њу-Јорка; Ч. Л. Китчел с госпођом, прив. из Њу-Јорка; Ш. Е. Кинкруд, прив. из Њу-Јорка.

Хотел Рајнвајн: М. Ледерер, учитељ из Беча; М. Швилер, учитељ из Беча; А. Радиц, чин. из Прага; Ф. Ручилка; Ф. Роберт, чин. из Прага; Ј. Малјевић, трговац из Скадра; П. Матовић, трг. из Скадра; А. Поповић, трг. из Берана; Ј. Цвитовски, чин. из Прага; Ј. Верих, чин. из Прага; С. Ситић, свештеник из Неапоља; М. Широка, трг. из Скадра; Ф. Урганек, чин. из Прага; О. Рајман, инж. из Беча; А. Гузнер, инж. из Беча; П. Штолц, учитељ из Берлина; Х. Герцетић, чин. из Билећа; Р. Луфа, чин. из Билећа.

НА ЗНАЊЕ

Овај број нашег листа шаћемо свима нашим досадашњим г. г. претплатницима. У будуће лист ћемо шиљати само оним претплатницима, који предходно положи претплату.

Цетиње, 3. јула 1910.

Администрација „Гласа Црногорца“.

СТЈЕЧАЈ

Књ. Министарству Просвјете и Црквенијех Послова потребно је за идућу школску годину осам повијех наставника:

За Велику Државну Гимназију на Цетињу потребна су четири наставника и то: Два за српски језик и класичну филологију;

Један за математику и физику; и један за историју и географију.

За Подгоричку Гимназију потребна су два наставника и то:

Један за српски и њемачки језик и један за историју и географију.

За Богословско учитељску школу на Цетињу потребна су два наставника и то:

Један за богословске предмете и црквено пјевање и

Један за педагогику и философију.

Кандидати који се желе јавити на овај стјечај, дужни су Министарству поднијети пријаве и документа о својој спреми најдаље до 5. августа т. г. Уз пријаву дужни су означити, колико траже годишње плате. Од кандидата се тражи да су свршили најмање дипломски испит, а они који су положили проф. испит и већ служили као наставници имаће првијенство над осталима.

П. Бр. 1207. Из Канцеларије Министарства Просвјете и Црквенијех Послова. 8. маја 1910. године. на Цетињу. 5,10

ПОЗИВ

Стане, супруга Томаша Вушуровића из Бјелнца, која је некуд изван домовине отумарана — те није познато мјесто њеног пребивања — овим се позива, да предстане овом Духовном Суду 4. октобра ове године, ради ријешења бракоразводног спора, са њеним супругом Томашем, који је подио тужбу на ту сврху.

Ако ли пак не предстане речена Стане, на одређени овим позивом дан, то ће се ипак донијети пресуда — и у њеном осуству према односним законима.

Број 1760 А. 1906.—8. Из Консисторије Цетињске, 30. јуна 1910. Цетиње. 1,1

ПОЗИВ

којим се позива Јово Тошић из Жабљака (у Језерима), који је прије 6 година отишао у Турску, да у року од два (2) мјесеца, рачунајући од првог овог позива у „Гласу Црногорца“ лично предстане овој Консисторији ради коначног ријешења бракоразводног спора са његовом супругом Милицом, кћером Милутина Кулића.

Не пријавили се речени Тошић у одређено му овим позивом вријеме, ради реда постави ће му се бранитељ, који ће га у овом спору заступати, на основу чега ће се и у његовом осуству коначно ријешење ријешити.

Број 766.—А.—1908.—22. Из канцеларије Консисторије Никшићке, 3. јуна 1910. год. Никшић. 2,3

ПОЗИВ

На молбу, Јоване супруге, Михаила Банова Катнића из Велестова — осутног из домовине — а кћере Сава Борозана из Бокова, позива се речени Михаил, да дође у Црну Гору и прими Јовану на заједнички брачни живот, или пошаље истој новац за путне и подвозне трошкове, како би могла код њега поћи. У противном случају, дужан је Катнић предстати овој Консисторији најдаље до 1. октобра ове год., или Консисторију обзнанити, о свом садањем боравишту, са изјавом, како мисли о својој супрузи.

Не одазове ли се поменути Катнић, по њиховом брачном спору, донијете се коначна пресуда и у његовом осуству. Број 1533.—А.—1907.—16. Из Консисторије Цетињске, 29. маја 1910. год., Цетиње. 2,3

Службени огласи

СУДСКИ ПОЗИВ

Војин Петров Рајковић из Подгорице, родом из Рогама, који је ноћу између 15—16 јуна тек. год. побјегао из истражног затвора, а као стављени под суд за злочин убиства Сава Миљковића с Новог Села, — позива се да на дан 1. октобра тек. год. у 8 сати прије подне предстане у овај Суд ради главног претреса по истом дјелу; иначе претрес ће се одржати и пресуда изрећи без његова присуства сходно § 294. закона о поступку суда у кривич. дјелима.

Број 731—V—1910—3.

У Подгорици, 23. јуна 1910. г. — Књ. Обласни Суд — председник **С. ДРАГОВИЋ.**

СТЈЕЧАЈ

Ријешењем Књ. Великог Сада од 8. текућег мјесеца, број 1292.—IV.—1910.—517, отворено је стетиште над презадуженом трговачком радњом Марије Дукине Краљевић с Ријеке, што се овим ставља до знања свијема оним, којих се ово ти-

че, а уједно позивају сви повјеритељи презадужене да своја потраживања до закључно 15. септембра ове године пријаве потписаном суду у колико то до сада нијесу учинили. Потраживања имају бити поткријењена пуноважним исправама. Послије горњег рока неће се уважити ничије тражење.

Ставља се у дужност дужницима речене презадужене радње, да оно што јој дугују — с обзиром на наређења чл. 207. у вези с чл. 237. закона о поступку судском у грађанским парницама — не смију исплаћивати Марији Краљевићи нити којем члану њене задруге, већ искључиво Општинском Суду на Ријеци, а њему исплату дужно имају учинити неодложно. Број 2887.—IV.—1910.—362. Цетиње, 12. јуна 1910. год.

Књ. Обласни Суд,
Председник
САВО П. ВУЛЕТИЋ.

Приватни огласи

ОБЈАВА

Према разрезу Одбора народнијех школа на Цетињу од 2. априла ове године, одобреном од стране надзорништва западне школске области 12. маја исте године под број 362., — потписана општинска управа отпочела је наплату школгарине за прво полугође ове године, те се овим позивају сви грађани вароши Цетиња да исту изволе исплатити, а најдаље до 15. јула ове године.

Разрез школгарине извршен је према „Упусту о вођењу школског рачуноводства“ Књ. Министарства Просвјете и Црквенијех Послова од 2. октобра 1907. год. број 4164., на непосредну порезу, од које се плаћа 25% на име школгарине.

Исплата се прима у општинској благајни за вријеме канцеларијских часова прије и после подне.

Број 716 ex 1910. В.—1908—446. Из канцеларије Управе општине вароши Цетиња. 15. јуна 1910. год. на Цетињу. Р.125.бр.423. 3,3

ЦРНОГОРСКА ПИВАРА „ОНОГОШТ“ У НИКШИЋУ

ОБЈАВА

Према ријешењу управног одбора, а сагласно чл. 8. Друштв. правила умољавују се г. г. акционари Црногорске Пиваре „Оногошт“ у Никшићу, да изволе уплатити своје акције најмање до 70% у року до 15. августа ове године.

Који не би до одређеног рока уплатио, поступиће се у смислу чл. 9. друштвених правила.

П.п. Р.60.бр.457. 1,5 **УПРАВА.**

ЛИЦИТАЦИЈА РУЈА

Позивају се сви они трговци из унутрашњости или са стране, који желе купити *Руј Ријечке Нахије*, нека се пријаве у канцеларији Општинске Управе на Ријеци, 11. јула ов. год. у 9 сати пред подне, којег ће се дана лицитација отворити, и понудилоц највеће цијене уступи, а разумије се, купци морају имати кауцију, коју те положи у папирима или у готову новцу.

Доставља се трговцима да ће ове 1910. године бити велика маса руја.

Општинари не траже од купца да им се плаћају трошкови за означени дан.

Ријека, 16. јуна 1910. Председник Општине капетан **Илија Шкеловић.** Р.100.бр.427.1,3 са општинарама Ријечке нахије.

ПОД ОФИТ Издајем своју кућу на Цетињу. Р.9.бр.440. 2,2 **Никола Рацковић.**

НОВ ОМНИБУС у стакло зашворен, са добрим коњима, — полази сваки дан у 8 сати јутром за Ријеку — у вези је са парабродом; — сваки дан у 3 сата по подне креће од Ријеке за Цетиње.

Цијене за особу — од Цетиња за Ријеку *цартера* 2.; од Ријеке за Цетиње *цартера* 240. Путник има право до десет килограма пртљага — али који не заузима велику запремину.

Билети се добијају на Цетиње: код Ноц Радоја; на Ријеку код Ђон Маља. Вођња брза и сигурна.

Ријека. **БОЖО РОГОШИЋ.** Р.85.бр.441. 2,3 власник омнибуса.

Продајемо из слободне руке имовину нашег покојног оца попа Димитрије Радетића. Ова имовина налази се у Момишиће и Лујницу (Љешко-пољска капетанија.) У ову имовину има: у Момишиће седам рала орачице и три рала косачице првога нумера, а у Лујницу шест рала косачице првога нумера.

На имању у Момишићима има кућа једнокатна тридесет и седам лаката дужине а десет ширине, покривена ћермидом, око исте засађено разно воће, ограда авлијом, а поврх исте и са стране има пола косе ливаде.

Имаће ће се уступити ко дадне полу новаца кад се имаће погоди а половина биће на рокове. Купац који би желно ово имање купити нек се пријави: који би био ближи Подгорици, поручнику Шкелану Лазовићу, а који би био ближи Цетињу, Милу Калуђеровићу.

Продаваоци имовине: шћери попа Димитрије Радетића. Цетиње, 21. маја 1910. Р.133.бр.364. 3,3 **Златија и Јелена.**

ПАЖЊА.

МИЛАН ЧОЛИЋ

— БРИЈАЧ —

Цетиње. Главна улица. Препоручује поштованом грађанству своју модерно уређену бријачку радњу која се води под најстрожијом чистоћом и добром услугом на којој се највише пази. У исто вријеме ставља до знања да је снабдио радњу са разном порфирмеријом и косметичким препаратима из чувених Француских фабрика. Особито скреће пажњу поштованим госпођама и госпођицама на врло fine и пријатне гирисе, помаде за косу и лице, воду за браје косе, изванредне пудере и сауне, крепоне и мреже за косу. Р.81.бр.454. 1,5

Д-р Х. КУСЛЕВ

зубни лекар — Цетиње

прима у свој кабинет од 8 до 12 и од 2 до 6 по подне. Катунска улица број 82. Р.25.бр.381. 3,3

НА ЗНАЊЕ

Ко нам унапријед пошаље половино новца, добављамо књиге — према Распису Књ. Министарства Просвјете и Црквенијех Послова, од 30. маја 1908. број 1435 и дајемо у књигама нашег избора 10% попушта. А на књигама према Распису од 15. јуна 1908. број 2062 дајемо такођер у књигама по нашем избору 30% **сасвим чисте зараде.**

Особиту пажњу скрећемо свима школским одборима, и одборима за народно просвјештавање, на наш велики попуст, и молимо их да у своме сопственом интересу похитају са наруџбинама, које ћемо у краћем року извршити.

С поштовањем Р.93.бр.328. 4,4 **Књижара П. М. Калуђеровића.**

Дедер да се одморимо
у хладу укусно уређене
БАШТЕ
кафане „ЦРМНИЦА“
гдје је модерни нови намјештај

а може се добити разлог пића,
ликера и леденог пива; закуске,
компота и др. слаткиша из познате фирме **Etti** у Бечу

П.п. бр. 415. 3,3

Објава. Из слободне руке продајемо добру кућу у стару варош до фабрике, су двије камаре нове, двије кухиње, портиком, шталом, авлија пред кућом и за, у зиду и осмина баште.

Друго 42½ мотике винограда у „Дољане“ прва врста лозе и земље, у једном комаду уздуж цијелог тече поток „Мосор“.

Ко жели поменуто имаће купити цијело, или по на особ нека се обрати потписатим, услове повољне давамо.

Подгорица. Р.72.бр.426. 2,2 **Митро и Василија Бурићи**

НА ЗНАЊЕ

Јављамо својти, пријатељима, кумовима и познаницима, да ћемо нашој драгој и непрежаљеној супрузи и мајци

† СТАНИ

преминулој 9. јануара о. г. давати полугодишњи помен у петак 9. јула о. г. у 9 сати прије подне у цркви на гробљу.

Цетиње, 2. јула 1910. Ожалошћени: супруг **Илија Богданов Јабучанин** и шћер **Анђе Милановић** са осталом родбином. Р.58.бр.453. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег некад незаборавног сина, односно брата

† Јована Мишова Пејовића

који се 19. овога мјесеца у најљепшем цвијету младости пресели у вјечност, сматрамо за особиту дужност овим путем изјавити добробудну благодарност свима нашим пријатељима, познаницима и племеницима, који нам ма којим путем изјавише своје саучешће.

Особита хвала љекарима: г. г. д-р Перазићу и д-р Сужњевићу, који се својски стараше, да милостиво покојника из наруџа смрти отргну.

Доброћина хвала нашим пријатељима Бајцима и Љуботинанима који у великом броју дођоше и милостиво покојника до вјечне куће испратише. Вјечита хвала нашој браћи Цекиљанима, као и грађанству вароши Ријеке, који у великом броју похиташе, покојника до вјечне куће испратише и братски и искрено ожалише.

Хвала мјесном пароху г. попу Милу Јонићевићу, који над покојником опшело изврши и уз своје чинодјејствовање предаде матери земљи.

Хвала г. Јовану Ст. Јовићевићу, који се на гробу са покојником дирљивим говором опрости.

Хвала нашим многобројним пријатељима и познаницима из унутрашњости, који на глас смрти покојникова похиташе, те нам телеграфски изјавише своје саучешће.

Једном ријечи сваком, ко на ма којим начин узе учешћа у овој нашој жалости вјечита хвала. Ријека 23. јуна 1910.

Ожалошћени: мајка **Горде**; браћа: **Мргуд, Ђуро, Милан**; сестре: **Ике, Стане, Марија** и **Анђе** са осталом родбином. Р.202.бр.456. 1,1

ПАЖЊА.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском велике жалости, која нас снађе губитком нашег драгог унука и сина

† ЂОРЂИЈЕ

који се у 7. години свог млађаног живота послјег двомјесечног боловања пресели у вјечност 24. јануара; не бисмо ни још поштеђени, него нас снађе поновна жалост смрћу нашег никуда незаборавног сина односно мужа

† Петра Ђурова Вукчевића

који се 14. јуна ове године у 28. години свога живота послјег ташког боловања пресели у вјечност, а 15. истог матери земљи предаде у Големадима у породичном гробљу — сматрамо за свету дужност изјавити добробудну благодарност нашим пријатељима и добротворима.

Особита хвала г. г. д-ру Матановићу, Сужњевићу, Радуловићу и Вукчевићу, који се онако својски заузимаше, да покојника из чељусти смрти отргну.

Срдачна хвала мјесном пароху г. Јовану З. Вукчевићу, који нашег покојника спроведе, опоја и до вјечне куће испрати, такође и мјесном учитељу г. Мићу Вукчевићу, који са ђацима спровод увељича.

Доживотно хвала нашим пријатељима: Радуловићима, Мугонцима, Канарићима, Радусиновићима, Драгојевићима, Кликовцима, Митровићима, Грачанима и Почецима.

Срдачна хвала браћи Вукчевићима на дирљивом жаловању и спроводу.

Још једном срдачна хвала свима и свакоме, који нам ма којим начином изјавише саучешће у нашој големој жалости.

Дражевина, 25. јуна 1910. год.

Ожалошћени: мајка **Марија**; супруга **Милица**; синови: **Саво** и **Марко**; кћер **Велика** са осталом родбином. Р.207.бр.449. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском наше велике и неодолјиве жалости, која нас снађе губитком нашег некад непрежаљеног сина односно брата, синовца и братучеда

† Милована Лабана

поштанско-телеграфског чиновника

који се преставно у Бечком санаторијуму 13 овог мјесеца у 25. години свога живота — сматрамо за свету дужност и овом приликом изјавити нашу добробудну благодарност министру унутрашњих дјела господину Јовану С. Платенцу, на званичном извјештају о смрти покојнога Милована и на онако дирљивом саучешћу; а тако исто благодаримо и г. Петру Милићу, који нам је у име поштанско-телеграфског одјелјења изјавио онако опширно и дирљиво саучешће признавајући и уважавајући рад драгог нам покојника, што нам је у великој ублажило наша рањена срца.

Незаборавна хвала: г. г. обл. управитељу Вој. Лакићу Војводићу, Љубу Бакићу, Зарији Вуковићу; командирима: Павлу Вујисићу, Радомиру Вешовићу, Лакићу Лабовићу, Ђуру Шоћу, Петрици Влаховићу и Драгу Бакићу; — Ристу Поповићу, Јеврему Бакићу, Милисаву и Вуксану Дедовићима, сердару Ристу Рашиновићу, сердару Мују Влаховићу, Радовану Дрљевићу, Радулу Стамаговићу, Радисаву Зековићу, Стефану Радовићу, Дамјану Врбичи, Петру Вучићу, Крсту Мартиновићу и официру Милану Петровићу с друштвом.

Поштанско-телеграфским чиновницима: Митру Дрецуцу, Симу Секулићу, Милу Вукмировићу, Алекси Милутиновићу, Николи Хашићу, Филипу Пејовићу, Марку Кусовцу, Цвијетку Вукчевићу, Душану Марковићу, Неђељку Љешеву, Марку Татару, Ристу Шоћу, Прелу Вукмировићу, Алекси Костићу, Тому Павићевићу, Милу Дедовићу, Јошу Мартиновићу, Блажу Врбичи, Стеву Јовићеву, Лазару Вукмировићу, Перу Павићу, Ђуру Јовићевићу, Љубу Вукмировићу, Радони Јововићу, Милadini Пејовићу, Саву Груповићу, Гавру Милачићу, Милану Ђуровићу, Милошу Улићу, Ђоку Иванчевићу, Нику Бакевићу, Љубу Клисићу, Спасоју Рамовићу, Душану Војводићу, Владимиру Марковићу, Боју Николићу и Милу Гажевићу.

Учитељима: Филип Прођићу, Луки Дедовићу, Нову Вуканићу и Милији Тулавићу.

Свештеницима: Богдану Лалевићу и Светозару Мишићу.

Чиновницима: Нову Вугдевићу, Милу Саичићу, Бојани Бацановићу, Милији Шошковићу, Петру Вуковићу, Мирку Милошевићу, Раду Марију, Војину Оровићу, Милутину Вуковићу, Ники Вучелићу, Бошку Марсенићу, Тому Спасојевићу, Миливоју Новићу, Крсту Кастратовићу, Радовану Рецићу, Милети Кљајићу, Крсту Мијовићу и Јовану Николићу; Васу Настићу, Андру Булатовићу, Војину Шошковићу, Јожини Фолјићу, Ђорђији Зонићу, Радисаву Ђукићу, Стојану Марићу с друштвом; Секули Селићу, Ненаду Рачићу, Милошу Лалевићу, Вучети Петровићу с друштвом и Марку Радонићу с друштвом на дирљивом братском и пријатељским телеграфским саучешћима, којима су мени и мојој дубоко ожаловљеној породици у великој тугу ублажили.

Братска хвала браћи Васојевићима, који на челу војничких и грађанских чиновника у великим масама похиташе на глас о смрти милагог нам покојника, те истог братски оплакаше а мени и породици тугу ублажише.

Незаборавна хвала нашој браћи прекограничним Васојевићима, који се као емигранти овђе налазе и који на челу својих првака дођоше и онако братски ожалише нашег милагог покојника.

Особита и незаборавна доживотно хвала чиновништву и грађанству вароши Андријевце, који су се врло често распитивали о покојниковом боловању у Бечу и били ми у свему на ручи при дочекивању и испраћају браће, пријатеља и кумова, који су на жалбу долазили.

Једном ријечи нека је и опет наша доживотно и неizmјерна благодарност свима онима, који ма којим начином узеше учешћа у овој нашој превеликој жалости.

Андријевица, 22. јуна 1910.

Ожалошћени: отац **Леко**; мајка **Магда**; браћа: **Велимир** и **Љубомир**; сестре: **Милосава** и **Љубица**; стричеви: **Грубеља** кап. у пенсији и **Ђоко**, братучед **Богдан** — **Лабан** у име цијеле породице. Р.507.бр.452. 1,1